

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Сучасні процеси, які відбуваються в державі торкнулися усіх сфер життєдіяльності, зокрема активізували низку соціально-економічних проблем. Передусім, однією з головних проблем сучасного стану розвитку вітчизняної економіки та важливою характеристикою конкурентоспроможності ринку праці є проблема трудових відносин, яка негативно відображається на всій економіці країни, саме тому вивчення цього питання на сьогодні є актуальним.

Різні аспекти зазначеної проблеми досліджували українські учені: П. Гаман, Н. Грицяк, Ю. Краснов, С. Корецька, Б. Кравченко, А. Ліпенцев, В. Мартиненко, О. Мельников, В. Мандибура, Н. Нижник, В. Огаренко, О. Ривак, О. Лебединська, Е. Лібанова, Л. Лісогор, А. Чемерис, П. Шевчук, І. Шумляєва та інші. Серед зарубіжних учених, які також вивчали дану проблематику можна відзначити Д. Рікардо, В. Савченко, Ж. Сей, А. Сміт, Л. Харріс, А. Філіпс Ф. Хайек та інші.

Соціальна політика у сфері зайнятості є невід'ємною сферою соціального захисту різних цільових груп і категорій населення [2, с. 58].

Зайнятість – це діяльність громадян, пов'язана із задоволенням особистих та суспільних потреб, яка приносить їм дохід у грошовій або іншій формі [2, с. 58].

Міністерство соціальної політики забезпечує реалізацію державної політики у сфері зайнятості населення, гарантії держави щодо захисту прав громадян на працю та реалізації їхніх прав на соціальний захист від безробіття. Відносини у сфері зайнятості населення регулюються [Конституцією України](#), [Законом України «Про зайнятість населення»](#), [Кодексом законів про працю України](#), [Господарським](#) та [Цивільним кодексами України](#), [Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»](#), іншими актами законодавства [2, с. 60].

Соціальна політика в Україні спрямована на управління соціальними ризиками, важливою її складовою на загальнонаціональному рівні є соціальний захист населення – система економічних, соціальних, правових, організаційних заходів, у межах якої працездатним громадянам надаються відповідні умови для покращення життєдіяльності за рахунок особистого трудового внеску, а непрацездатним, соціально-уразливим групам населення – певні державні соціальні гарантії, матеріальна підтримка, спеціальні соціальні послуги тощо. Метою соціального захисту є забезпечення добробуту населення, тобто можливість задовольнити основні потреби людей, які є не однаковими для окремих соціальних груп та мають тенденцію змінюватися у просторі та часі, для забезпечення стану соціальної захищеності не тільки окремої людини, але й суспільства в цілому [3].

Для забезпечення соціального захисту населення застосовується комплекс інструментів, серед яких виділяють активні і пасивні. Активні інструменти спрямовані на попередження ситуацій, які загрожують добробуту людини, а також на стимулювання її активності, які здійснюються у вигляді соціального страхування, програм зайнятості, охорони здоров'я тощо. Пасивні інструменти покликані надати соціальну допомогу та підтримку особі або соціальній групі, яка не має достатніх засобів існування та знаходиться у складній життєвій ситуації. При цьому соціальна допомога має адресну направленість [3].

Система соціального захисту у сфері зайнятості населення є важливим елементом управління ринком робочої сили й представляє корекційно-регулятивну систему, спрямовану на зменшення проблем, що виникають у правовому й економічному статусі людей із безробіттям [2, с. 58].

Безробітними визнаються працездатні громадяни працездатного віку, які через відсутність роботи не мають заробітку або інших передбачених законодавством доходів і зареєстровані у Державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу [2, с. 58].

У разі неможливості надати відповідну роботу безробітному може бути запропоновано пройти професійну перепідготовку або підвищити свою кваліфікацію [2, с. 58].

Саме ефективна зайнятість є свідченням процвітання економіки та передумовою добробуту населення, створює матеріальну основу для реалізації будь-яких соціальних програм. Тому підвищення економічної ефективності, продуктивності зайнятості має стати найпріоритетнішим завданням соціальної політики [3].

Зайнятість є головною характеристикою ринку праці і визначає соціально-економічний розвиток країни. У сучасних умовах питання регулювання зайнятості набуває особливої значущості, оскільки циклічний характер ринкової економіки спричиняє безробіття і пов'язані з ним негативні економічні та соціальні наслідки.

Серед основних напрямків державної політики у сфері державної служби можна назвати: визначення основних цілей, завдань та принципів функціонування інституту державної служби зайнятості; забезпечення ефективної роботи всіх державних органів відповідно до їх компетенції [3].

Важливим елементом захисту економічно активного населення є система соціального захисту від безробіття та соціальна підтримка безробітних [2, с. 59].

Системотворчий характер соціальної політики у сфері зайнятості обумовлюється тим, що соціальна політика виступає механізмом забезпечення умов життєздатності суспільства; його стабілізації і консолідації [1].

Отже, сутність соціальної політики у сфері зайнятості населення полягає у регулюванні соціальних відносин у суспільстві, вирішення проблем безробіття та забезпечення ефективної зайнятості населення, створення системи соціального захисту населення та ін.

Список використаних джерел

1. Бичков С.І. Теоретичні аспекти формування системи соціального захисту населення. [Електронний ресурс] / С.І. Бичков. – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/2006-1/txts/SOCIALNA/06bsiszn.pdf>
2. Соціальна молодіжна політика : навч. посіб. / уклад. Н. М. Коляда, О. О. Кравченко. – Умань : ПП Жовтий, 2013. – 119 с.
3. Соціальна робота у сфері зайнятості населення: навчальний посібник для студентів спеціальності соціальна робота / за ред. В. В. Харабет, А. І. Андрющенко, В. М. Ніколаєвського. – Маріуполь : Новий світ, 2012. – 568 с.